

CNAS trebuie să înceteze imediat practica de sistare ilegală a plăților sociale pentru cetățenii care locuiesc în zona de securitate

Judecătoria municipiului Chișinău și Curtea de Apel Chișinău au dat câștig de cauză beneficiarilor de pensii din regiunea transnistreană, ale căror drepturi au fost apărate de avocații Promo-LEX care au contestat deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale. Mai exact, CNAS refuza să le acorde o parte din pensie, pe motiv că aceștia ar fi beneficiat de plăți sociale din fonduri nerecunoscute din regiunea transnistreană.

Pensii cu 20% mai mici – pentru pensionarii din stânga Nistrului

În 2015, (CNAS) a emis decizii de sistare a plăților sociale către unii cetățeni care locuiesc în mun. Tighina și alte localități din zona de securitate. Argumentul CNAS este că aceste persoane – cetățeni ai Republicii Moldova – ar fi beneficiat de plăți sociale din fonduri nerecunoscute în regiunea transnistreană. În unele cazuri, CNAS a decis să rețină lunar 20% din pensie atâta timp cât persoanele primesc plăți din sumele de bani primite neîntemeiat de la reprezentanții administrației de facto din estul țării.

CNAS ar fi putut trimite date cu caracter personal administrației din regiunea transnistreană

În cadrul acestor acțiuni, există și suspiciuni rezonabile că CNAS a transmis ilegal informații, inclusiv date cu caracter personal ale beneficiarilor, către administrația de facto,

fără a avea o astfel de autorizare în acest sens. Din materialele existente rezultă că schimbul de date cu caracter personal a avut loc între CNAS și Centrul de asigurare socială și al ocrotirii sociale din orașul Tighina, controlat de administrația de facto din or. Tiraspol.

CNAS a pierdut în judecată

Prin hotărârile judecătoreiei municipiului Chișinău din 1 februarie 2017 și 11 decembrie 2017, deciziile CNAS cu privire la sistarea plății pensiei de vârstă și reținerea din pensie în privința a două beneficiare ale Promo-LEX au fost declarate ilegale și au fost anulate. În cazul unei beneficiare, prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017 a fost respins apelul CNAS împotriva hotărârii judecătoreiei Chișinău ca fiind neîntemeiat.

„Aceste persoane sunt private ilegal de plăți sociale, în lipsa unor temeiuri legale. În astfel de situații, beneficiarii nu pot elementar să-și procure cele mai necesare servicii și bunuri, din lipsa resurselor financiare”, menționează Vadim Vieru, avocat al Asociației Promo-LEX.

Hotărârile CEDO – la baza acțiunilor Promo-LEX

În concluzie, Asociația Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că prin hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, Republica Moldova este obligată să protejeze drepturile cetățenilor care locuiesc în regiunea transnistreană (*cauzele Ilașcu și alții v. Moldova și Rusia, precum și Catan și alții v. Moldova și Rusia*). Prin urmare, obligația de a achita plățile sociale către locuitorii din stânga Nistrului, care au contribuit la bugetul național de asigurări sociale, nu trebuie să fie condiționată de recepționarea unor plăți din fonduri nerecunoscute.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 16 83 14;

E-mail: axenia.chirilov@promolex.md.

OPINIA Asociației Promo-LEX: Respingerea cererii de înregistrare a Grupului de Inițiativă pentru desfășurarea unui referendum legislativ pune la îndoială dreptul cetățenilor de a exercita direct suveranitatea

Asociația Promo-LEX este alarmată de tendințele ce se cristalizează în societate prin tratamentul limitativ al unor autorități publice importante din țară în ceea ce privește dreptul cetățenilor de a iniția un referendum, dar și de a-și expune liber opinia în cadrul unui exercițiu democratic. Considerăm că astfel de tendințe nu urmăresc un scop legitim și nu sunt necesare într-o societate democratică. Ne exprimăm îngrijorarea că aceste luări de poziții pot genera anumite restricționări discreționare ale acestui drept. Facem referință la însuși faptul punerii la îndoială a dreptului cetățenilor de a iniția un referendum republican legislativ – aspecte menționate de către CEC în corpul hotărârii sale (Hotărârea nr. 1344 din 12.01. 2018), precum și la constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr. 24 din 27.07.2017, prin care se pare că s-a limitat expres dreptul cetățenilor de a iniția orice tip de referendum legislativ.

Asociația Promo-LEX dezaprobă hotărârea Comisiei Electorale

Centrale de a respinge înregistrarea Grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului republican legislativ privind abrogarea prevederilor Legii nr. 154 din 20 iulie 2017, prin care a fost modificat sistemul electoral în unul mixt. Considerăm că dreptul de a iniția un referendum este un drept garantat al cetățenilor Republicii Moldova, ce se încadrează organic în conceptul statului de drept și a suveranității naționale ca fundamente existențiale ale democrației.

Regretăm poziția selectivă a unei autorități publice aflate în serviciul cetățenilor de a insista în această situație, comparativ cu alte cazuri similare sau comparabile, de a pune accent exclusiv pe litera legii, ignorând totalmente și nejustificat spiritul legii. **Asociația consideră temeiurile** de ordin procedural invocate de CEC **minore ca relevanță juridică** și care nu sunt în situația de a pune la îndoială legalitatea și legitimitatea grupului de inițiativă constituit, dar și a cetățenilor de a-și expune liber opinia în cadrul unui exercițiu democratic cum este referendumul.

În același timp, amintim că Asociația Promo-LEX a identificat și prezentat din momentul aprobării modificărilor în legislația electorală un șir de probleme și lacune legale ce țin de implementarea sistemului mixt de alegere a deputaților, și care în opinia organizației necesită o abordare urgentă, ca de exemplu: reprezentativitatea redusă a Parlamentului în condițiile alegerii deputaților din circumscripții uninominale într-un singur tur de scrutin; clarificarea situației candidatului din lista națională a partidului, care concomitent este și candidat independent în circumscripția uninominală; regimul legal de vot al studenților; interpretabilitatea și nerespectarea criteriului demografic de repartizare utilizat pentru constituirea circumscripțiilor electorale etc. **Subliniem că nicio problemă din cele menționate supra nu a fost examinată, chiar dacă Guvernul Republicii Moldova în virtutea dispozițiilor finale din Legea**

nr.154 din 20 iulie 2017, până la 20 octombrie 2017 avea obligația de a veni cu propuneri de modificare și ajustare a cadrului legal.

Pentru alte detalii importante la acest subiect, consultați [Opinia asociației Promo-LEX.](#)

Contacte: Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX – email: presa@promolex.md; tel.: +37369172642.

[PDF](#)

Calitatea asistenței medicale perinatale și atitudinea neglijentă a personalului medical în atenția Asociației Promo-LEX

Neglijența medicilor și lipsa suportului psihologic sunt doar câteva din încălcările constatate de avocatul Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco, cel care apără drepturile tinerei care a avortat recent în toaleta din Centrul Mamei și Copilului.

Acestea și alte încălcări au fost discutate joi, 18 ianuarie, în cadrul clubului de discuții cu tema: „Asigurarea drepturilor femeilor în perioada perinatală și calitatea asistenței medicale”.

La eveniment au participat reprezentanți ai societății civile, Oficiului ONU pentru Drepturile Omului, Avocatului Poporului, Comisiei de specialitate a Ministerului Sănătății, Muncii și

Protecției Sociale în domeniul obstetricii și ginecologiei, precum și reprezentanți ai IMSP Institutul Mamei și Copilului.

Încălcările constatate de avocatul Promo-LEX

În concluziile sale preliminare, avocatul Asociației Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco, a sesizat o serie de încălcări privind acest caz, printre care: lipsa supravegherii și monitorizării pacientei, avortarea fără asistența medicului, asistentului și anesteziologului, neglijența în privința hemoragiei pre-operatorii, externarea prematură, obligarea de a procura de sine-stătător medicamente și neglijența în perioada post-avort. De asemenea, au fost stabilite grave încălcări ale dreptului la informare, consiliere și suport psihologic, precum și manipularea cu date și acte medicale.

Mărturiile tinerei

Deși nu a fost prezentă la ședința clubului de discuții, la recomandarea psihologului, tânăra a emis o declarație, în care a explicat amănunțit chinurile prin care a trecut la Centrul Mamei și Copilului, în decembrie 2017. În finalul declarației, aceasta se întreabă: *"Dacă am avortat singură, cumpărând și luând pastile de sine stătător, pentru ce mai este necesară spitalizarea? Care este diferența dacă aș fi stat singură acasă?"*

Insuficiența lucrătorilor medicali

Iurie Dondiuc, medic obstetrician-ginecolog și șeful IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1 a menționat că insuficiența lucrătorilor medicali deseori creează asemenea probleme, iar medicii nu reușesc să presteze calitativ serviciile medicale.

Femeile nu trebuie învinovățite pentru că au depus plângeri

Activista civică, Alina Andronache a subliniat că acest caz nu este unicul. De asemenea, și alte sute de femei au transmis mesaje și istorii despre experiențe similare în instituțiile medicale din Moldova. Ea a mai menționat că femeile nu ar trebui blamate pentru că și-au expus în public istoriile prin care au trecut.

Criticele nu sunt aduse profesiei, ci sistemului din țara noastră

„Un caz individual nu mereu arată problemele de sistem. Totuși, eu cred că cazul Ecaterinei este unul care demonstrează că Republica Moldova are probleme la capitolul *dreptul la sănătate*. Profesia de medic este nobilă, criticele nu sunt aduse profesiei, ci sistemului din țara noastră. Un sistem care dă dovadă de maturitate o să recunoască problemele cu care se confruntă”, spune Olesia Perean de la Oficiul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului.

Avocatul Poporului, în persoana reprezentantei Elena Cernăuțean, și-a exprimat dezacordul față de declarațiile autorităților, precum că am avea un sistem de sănătate foarte bun și politici apreciate de Organizația Mondială a Sănătății. Situația este diferită, potrivit acesteia. **E laudabil faptul că avem legi și regulamente, însă acestea nu sunt suficient cunoscute de lucrătorii medicali!**

Medicii nu au fost instruiți cum să acorde sprijin psihologic

„Dacă această tânără ar fi beneficiat de o consiliere calitativă nu s-ar fi ajuns până la acea plângere și nici în situația în care ne aflăm astăzi. Dar, fără o instruire îngustă nu poți să te manifesti ca un specialist calificat. Din păcate, noi nu prea am beneficiat de instruirii la capitolul consiliere sau cum să oferit un suport psihologic unei persoane care se află în dificultate, trebuie să ai o instruire îngustă ca să fii un specialist bun”, spune Victoria Cebotari, Centrul Național de Sănătate a Reproducerii și Genetică Medicală de pe lângă Institutul Mamei și Copilului.

Relația medic-pacient trebuie regândită

Reprezentanții societății civile și reprezentanții autorităților au ajuns la concluzia comună că sistemul de asistență medicală trebuie îmbunătățit în vederea asigurării unui standard cât mai înalt al calității acesteia. În special, este necesară o reconceptualizare a relației medic-pacient, asigurarea suportului și consilierii psihologice dar și

accesul la informații calitative și accesibile publicului.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX: 060 16 83 14; e-mail: axenia.chirilov@promolex.md.

Lipsa condițiilor decente pentru naștere, precum și lipsa asistenței medicale calificate pentru femeile gravide constituie un tratament inuman și degradant

Asociația Promo-LEX a preluat cazul tinerei care a fost internată în cadrul IMSP Institutului Mamei și Copilului, în perioada 09 – 14 decembrie 2017, și care a reclamat mai multe încălcări și abuzuri din partea lucrătorilor instituției. Astfel, Promo-LEX va oferi asistență juridică gratuită acestuia în procedurile judiciare care urmează.

La data de 9 ianuarie 2018 au fost depuse plângerile către Procuratura Generală a Republicii Moldova privind modul și calitatea asistenței medicale acordate persoanei, efectele fizice și psihologice ale acestor fapte. Circumstanțele invocate de către victimă relevă un tratament degradant comis față de ea într-o instituție medicală.

În același timp, Promo-LEX este îngrijorată de întorsătura pe care cazul dat a luat-o în mediul online și pe rețele de

socializare, și anume – utilizarea discursului care instigă la ură și discriminare, aici fiind vizate atât victima în cazul enunțat, cât și multe femei care au împărtășit public experiențe similare.

Defăimarea publică și discriminarea, în special prin intermediul blogurilor și rețelelor de socializare, a devenit un fenomen nociv, care ia tot mai mare amploare și care nu ar trebui să se regăsească într-o societate democratică și tolerantă.

De asemenea, Promo-LEX consideră inoportună generalizarea și denigrarea lucrătorilor medicali și cheamă la calm, cazul urmând a fi documentat și examinat în baza procedurilor judiciare inițiate de victimă și avocații Promo-LEX.

Este îngrijorător faptul că sistemul medical este insuficient de transparent și predispune spre încălcări grave ale drepturilor pacienților, fapt confirmat inclusiv de către investigațiile comisiei Ministerului Sănătății, aduse la cunoștință publicului la data de 9 ianuarie 2018. Este regretabil faptul că nimeni din cadrul IMSP Institutul Mamei și Copilului nu s-a autosesizat și nu a inițiat o investigație, timp de aproape 3 săptămâni, până cazul nu a fost dezvăluit pe o rețea de socializare.

„Acest caz a scos în prim plan un fenomen care pare a fi foarte răspândit și se referă la abuzurile și calitatea asistenței medicale în perioada nașterii. În această perioadă femeile sunt deosebit de vulnerabile, mai ales din cauza impactului psihologic al procesului nașterii, dar și suferințelor provocate – circumstanțe care din câte putem observa pot fi folosite de unii lucrători medicali cu rea-credință”, a spus Dumitru Sliusarenco, avocat al Asociației Promo-LEX.

Promo-LEX își exprimă solidaritatea față de femeile care au trecut prin experiențe similare și speră că conturarea

fenomenului calității proaste a asistenței medicale pentru femeile gravide, în special în perioada nașterii, va fi sesizat de autorități și acestea vor depune maxim efort și diligență pentru înlăturarea problemelor și îmbunătățirea situației.

La fel, Promo-LEX a sesizat o serie de probleme sistемice legate de modul de acordare a asistenței medicale în perioada nașterii în instituțiile medicale din Republica Moldova. Aceste aspecte vor fi discutate în cadrul unui eveniment public, care va avea loc săptămâna viitoare, la sediul Asociației Promo-LEX.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX: 060 16 83 14;

e-mail: axenia.chirilov@promolex.md.

Crimele motivate de ură nu sunt sancționate de autorități. Promo-LEX vine cu recomandări către Parlament

Asociația Promo-LEX atrage din nou atenția asupra suferințelor pe care le îndură cei care se confruntă cu lipsa mecanismelor eficiente de cercetare a încălcărilor legii din motive de ură. Prin urmare, apărătorii Promo-LEX au ajuns la Curtea Supremă, ca să ceară pedepsirea după merit a celor care l-au agresat pe Petru Crețu "pentru că este țigan."

Petru Crețu este un tânăr de etnie rromă, care în vara anului 2016 a fost bătut crunt de către un grup numeros de persoane. Deși autoritățile au recunoscut că acesta a avut de suferit, organele de anchetă și instanțele de judecată au ignorat împrejurările, care arată că la baza violenței au fost prejudecățile față de etnia sa.

Cazul a avut loc în localitatea Bădiceni, Soroca, când acesta a fost agresat și supus violenței fizice din cauza atitudinii ostile față de etnia sa. Petru a relatat organului de urmărire penală că a fost bătut pentru că este "țigan". Suplimentar, acesta a menționat că, unii dintre agresori spuneau, în timp ce îl loveau, că vor să scape satul de "țigani".

Avocat Promo-LEX: Ura față de unele grupuri sociale are efecte psihologice distructive

Potrivit avocatului Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco, care a pledat în fața instanței de judecată, *"Petru Crețu a fost bătut crunt, timp de aproximativ o oră, de un grup numeros de indivizi, pentru simplul fapt că este rrom. Ura față de unele grupuri sociale este foarte periculoasă și ea duce în majoritatea cazurilor la excludere și violență. În afară de pericolul individual pentru persoana abuzată, efectul psihologic asupra grupului din care această persoană face parte este de lungă durată și are un impact profund distructiv. Această infracțiune va afecta negativ și va crește pericolul la care sunt expuși copii și rudele lui Petru, precum și toți rromii din localitate."*

Curtea Supremă – doar 1 persoană din grupul de agresori a fost pedepsită

Recent, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul avocaților Promo-LEX în interesele lui Petru Crețu. Astfel, magistrații au respins cererea lui Petru ca să fie trași la răspundere penală toți agresorii. Mai mult, Curtea a respins și cererea ca să fie recunoscut faptul că această încălcare a legii a fost făcută din cauza urii pe care i-o parte localnici pe motiv că este de etnice rromă. Prin urmare, a fost trasă la

răspundere penală o singură persoană. Pedepsa primită de aceasta s-a redus la 140 de ore de muncă neremunerată în folosul comunității. Iar pentru suferințele provocate, a fost stabilit prejudiciul moral în sumă de 5 000 lei.

Parlamentul îi poate ajuta pe cei care nedreptățiți pe motiv de ură rasială

În acest sens, Asociația Promo-LEX solicită Parlamentului să examineze cât mai urgent amendamentele legislative privind sancționarea crimelor motivate de prejudecată, stabilite în proiectul de lege nr.301 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Aceste completări vin cu o definiție a crimelor motivate de prejudecată, spectrul de infracțiuni aplicabile, lista de criterii (caracteristici) protejate și majorarea pedepselor. Aceste amendamente legislative vor crea premise pentru ajustarea și uniformizarea practicilor de sancționare a crimelor motivate de prejudecată și pentru remedii mai eficiente destinate victimelor acestor tipuri de infracțiuni.

Chișinăul a semnat documente internaționale ca să prevină astfel de probleme

Moldova a semnat Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială și Convenția Europeană a drepturilor omului. Prin urmare, aceste acte obligă autoritățile să examineze eficient infracțiunile motivate de ură și să asigure remedii efective persoanelor care au suferit în urma unor astfel de acțiuni.

Anterior, Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței a recomandat Guvernului să ia măsurile necesare pentru a crea un mecanism de înregistrare și investigare a infracțiunilor motivate de prejudecată, recomandare pe care autoritățile eșuează în continuare să o implementeze.

Contacte: Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX
(presa@promolex.md)

APEL PROIECTUL PRIVIND „DECRIMINALIZAREA INFRACTIUNILOR ECONOMICE” SCAPĂ DE RĂSPUNDERE PENALĂ „BĂIEȚII ȘMECHERI”, SUBMINEAZĂ LUPTA ANTICORUPȚIE ȘI NU POATE FI PROMOVAT

13 decembrie 2017

La 31 octombrie 2017, Ministerul Justiției a remis spre coordonare un proiect de lege care are drept scop declarat sporirea climatului investițional, atragerea investițiilor străine și reducerea presiunii asupra mediului de afaceri din partea instituțiilor de forță. Despre elaborarea acestui proiect de lege organizațiile semnatare nu au cunoscut până la 31 octombrie 2017.

Printre amendamentele propuse în proiect sunt numeroase inițiative care nu pot avea ceva în comun cu scopurile declarate ale proiectului. Din contra, acestea nu sunt justificate și subminează lupta cu corupția și investigarea fraudelor economice comise anterior. Printre acestea se numără un nou temei de exonerare de răspundere penală, un nou temei de suspendare a executării pedepsei cu închisoarea, interzicerea arestării persoanelor pentru crime sancționate cu

mai puțin de 5 ani de închisoare, lărgirea competenței Procuraturii Anticorupție și creșterea numărului cauzelor penale date în competența exclusivă a procurorilor. De asemenea, sunt schimbate substanțial competențele organelor de control de aplicare a sancțiunilor.

Proiectul prevede că persoana este absolvită o singură dată de răspundere penală pentru comiterea unor infracțiuni economice dacă recuperează prejudiciul și plătește o amendă la stat. În situații similare, judecătorul este obligat să aplice suspendarea pedepsei cu închisoarea pentru numeroase infracțiuni economice. Printre infracțiunile pentru care se aplică aceste facilități sunt practicarea ilegală a activității de întreprinzător, evaziunea fiscală, manipularea și abuzul cu titluri de valoare, încălcarea drepturilor acționarilor sau accesul neautorizat la rețelele de telecomunicații. În versiunea inițială, proiectul prevedea că facilitatea se aplică și față de creditarea ilegală, administrarea frauduloasă a băncii sau obstrucționarea controlului în sistemul bancar. Totuși, chiar cu modificările ulterior operate, amendamentele rămase pot avea o serie de implicații negative asupra mediului financiar-bancar, asupra reformelor demarate în sector sau chiar asupra intenției potențialilor investitori strategici de a veni în țara noastră.

Decriminalizarea de facto a infracțiunilor aferente valorilor mobiliare, în special a celor ce țin de ținerea registrelor deținătorilor de acțiuni, va reduce și mai mult din capacitatea statului în a garanta proprietatea privată și drepturile investitorilor, or, acesta este principalul element al unui climat investițional sigur. Este inadmisibil ca numeroasele atacuri de tip raider din ultimii ani și delapidarea proprietății prin scheme frauduloase și persoane interpuse să fie exonerate de răspundere penală.

Proiectul de facto interzice arestarea persoanelor acuzate de infracțiuni economice. Atragerea investițiilor nu poate fi

obținută prin acordarea de facilități escrocilor. Din contra, aceasta va trimite și un semnal de descurajare oamenilor de afaceri de bună credință. Mai mult ca atât, un stat care a fost victima unei fraude bancare imense și a numeroaselor atacuri de tip raider ar trebui, din contra, să înăsprească sancțiunile pentru astfel de abateri, descurajând orice noi tentative de acest gen. Introducerea acestor modificări la momentul actual ar putea îngreuna serios activitatea organelor abilitate în ceea ce privește investigarea fraudei bancare și responsabilizare adecvată a persoanelor vinovate de aceasta.

În același timp, am fost frapați să constatăm că, deși proiectul are drept scop declarat facilitarea mediului de afaceri, acesta schimbă competența organelor responsabile de investigarea cauzelor de corupție. Contrar recomandărilor internaționale, corupția mică, care acum este investigată de CNA, este dată în competența exclusivă a procurorilor anticorupție. Aceasta le va distrage atenția de la cauzele de mare corupție și va mări și mai mult volumul de muncă al procurorilor anticorupție, zădărnicipând lupta cu marea corupție. Proiectul nu justifică în niciun fel această modificare. Mai mult, această modificare este contrară conceptului pus la baza reformei legislative a procuraturii votată în 2016. Această schimbare nu a fost discutată în prealabil cu procurorii. Procuratura Generală și organizații ale societății civile au solicitat anterior Ministerului Justiției să nu o promoveze, însă fără succes.

Anterior, organizații ale societății civile au solicitat Ministerului Justiției înlăturarea aspectelor de mai sus și chiar au formulat o notă de poziție publică. Și Centrul Național Anticorupție a dat aviz negativ proiectului. Lipsa unei justificări, coroborată cu insistența cu care proiectul este promovat, sugerează că proiectul de lege urmărește un alt scop decât cel declarat.

Organizațiile semnatare solicită cu fermitate Ministerului Justiției și Guvernului:

- a) retragerea proiectului de lege privind „decriminalizarea infracțiunilor economice”;
- b) crearea unui grup de lucru reprezentativ, cu implicarea tuturor părților interesate, inclusiv a societății civile, partenerilor de dezvoltare și a mediului de afaceri pentru a elabora soluții legislative pentru problemele reale cu care se confruntă mediul de afaceri;

De asemenea, chemăm partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova să urmărească cu cea mai mare atenție inițiativa de „decriminalizare a infracțiunilor economice”.

Organizațiile semnatare:

Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Asociația Presei Independente (API)

Centrul „Acces-info”

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

Centrul de analiză și prevenire a corupției (CAPC)

Centrul de Informații GENDERDOC-M

Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ)

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)

Comunitatea WatchDog.MD

CPR Moldova

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)

Institutul de Politici Publice (IPP)

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
(IDIS „Viitorul”)

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)

Promo-LEX

Transparency International-Moldova

Persoană de contact:

Vladislav GRIBINCEA, Președinte, Centrul de Resurse Juridice din Moldova,

email: vladislav.gribincea@crjm.org, tel. + 22 843601

Totalurile Campaniei „16 Zile de activism împotriva violenței în bază de Gen”

În perioada 24 noiembrie – 10 decembrie, 2017, Asociația Promo-LEX, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” și Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei” în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției al MAI, cu sprijinul Uniunii Europene a realizat

Campania „16 Zile de activism împotriva violenței în bază de Gen”.

În cadrul campaniei au fost organizate șapte **Lecții Publice** de informare cu privire la fenomenul violenței în bază de gen în Republica Moldova. Beneficiarii au fost cca. 600 angajați ai întreprinderilor din industria ușoară, studenți, profesori, carabinieri.

Lecțiile publice au fost organizate la Colegiului Cooperatist din Chișinău; Întreprinderea „Portavita” din Florești; Fabrica de confecții „Ionel”; Fabrica Moldo – Italiană ÎCS Steaua-Reds; Unitatea Militară 1002; Biblioteca Publică din Strășeni și Fabrica de articole din marochinărie – „Artima”.

Participanții au fost informați și au primit materiale informative despre mecanismele legale de protecție, formele de manifestare ale violenței în familie, unde trebuie să se

adreseze atunci când sunt martori sau victime a violenței în familie, serviciile de asistență disponibile, atragerea la răspundere a agresorilor, etc.

În contextul campaniei, în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției al MAI, a fost realizat și un **Tutorial Video** [„Ce trebuie să faci dacă ești victima violenței în familie”](#), care a fost distribuit pe rețelele de socializare. Tutorialul oferă instrucțiuni și măsuri pe care trebuie să le întreprindă victimele violenței în familie în cazul unui pericol iminent.

De asemenea, experții din cadrul Promo-LEX, RCTV „Memoria”, Asociația „Casa Mărioarei” și IGP al MAI au participat în cadrul mai multor emisiuni TV și Radio dedicate problemei violenței în bază de gen în Moldova.

Mulțumim partenerilor media [TV Moldova 1](#), [Jurnal TV](#), [Noroc TV](#), [Radio Europa Liberă](#), [Radio Noroc](#), [Radio Plai](#), [Vocea Basarabiei](#), [Info Prim Neo](#), [Diez.md](#), [Ea.md](#), [Agora.md](#), pentru susținerea și promovarea Campaniei.

***

Dacă sunteți victimă a violenței în familie, violenței sexuale sau dacă sunteți martor/ă al unui astfel de caz, cereți ajutor la POLIȚIE la nr. de tel. 902

Există organizații care acorda sprijin gratuit victimelor violenței de gen (asistență juridică, psihologică, medicală, socială și adăpost temporar). Serviciile sunt confidențiale și gratuite!

APELAȚI:

Asociația Promo-LEX: tel. 022 450-024;

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”: tel. 022 273-222;

Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei”: 0 22 725-861.

Campania a fost realizată în cadrul Proiectului “Promovarea respectării drepturilor femeilor în Moldova prin combaterea violenței în bază de gen”, implementat de către Asociația Promo-LEX, Asociația Împotriva Violentei “Casa Marioarei” și Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii “Memoria”, finanțat de **Uniunea Europeană**.

**Primele rapoarte Promo-LEX
privind controlul parlamentar
și meritocrația în serviciul
public**

În ziua de vineri, 8 decembrie 2017, Asociația Promo-LEX a lansat primele rapoarte anuale privind "Monitorizarea modului de realizare a controlului parlamentar în anul 2016" și "Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2016". La eveniment au participat membri ai Parlamentului, reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, ambasadelor și societății civile.

Scopul evenimentului este informarea decidenților și formatorilor de opinie privind performanța Parlamentului în exercitarea funcției de *control parlamentar*, precum și privind respectarea legii la capitolul ocupării/încetării *funcțiilor publice de top* în perioada anului 2016 (printre care cea de Prim-Ministru, Ministru, Procuror General, judecător CCM, CSJ etc), inclusiv testarea la poligraf.

Prim-ministrul trebuie să-și prezinte raportul în Parlament – o dată pe sesiune și o dată pe an

Deși legea spune că șeful Guvernului trebuie să prezinte în fața Parlamentului raportul de activitate a Guvernului – o dată în sesiune și o dată în an, acest lucru nu s-a întâmplat în 2016.

Mai mult, potrivit raportului " *în toate țările europene există obligativitatea audierii Prim-ministrului periodic în Parlament. Acesta poate veni în fața deputaților 1 dată pe săptămână (Marea Britanie și majoritatea statelor europene), fie 1 dată în două săptămâni, fie 1 dată în lună (Slovenia și Danemarca).*"

Comisie în Parlament care să supravegheze banul public

Cheltuirea banului public trebuie supravegheată în mod aparte, susțin experții Asociației. Aceștia recomandă crearea unei comisii în Parlament, care să observe cum e folosit banul

Asociația Promo-LEX la alegerile din trei localități din țară

**Chișinău, 5 decembrie 2017 – În ziua de 3 decembrie 2017, în
trei localități din Republica Moldova au avut loc alegeri.
Observatorii Asociației Promo-LEX au semnalat un șir de
abateri legate de prezența lângă secția de votare a celor care
nu au voie să se afle în preajma locului votării, precum și
transportarea organizată a alegătorilor, dar și alte nereguli.**

Pentru ziua de duminică, 3 decembrie 2017, Comisia Electorală
Centrală a dispus desfășurarea turului al doilea de scrutin în
orașul Sângera (Chișinău) și comuna Berlinți (Briceni), dat
fiind faptul că niciunul din candidații la fotoliul de primar
nu a primit mai mult de jumătate din voturi. Iar în comuna
Lăpușna (Hâncești) a fost stabilită desfășurarea votării
repetate pentru alegerea primarului, așa cum la alegerile din
19 noiembrie au participat mai puțin de o pătrime din cei
înscriși în liste.

Parlamentari în preajma secțiilor de votare

Un număr de șase deputați au fost observați în apropierea
secțiilor de votare din cele trei localități în care au avut
loc alegeri locale. La fel, a fost observat un consilier
municipal și cetățeni neidentificați. În total, au fost
documentate douăzeci și patru de cazuri în care persoane
neautorizate au fost prezente nejustificat în raza de 100 de
metri de la secția de votare.

Transportarea organizată a alegătorilor

Transportarea organizată a alegătorilor a avut loc în cel
puțin patru cazuri. În acest scop, au fost folosite mijloace
de transport care în mod normal nu ar trebui să transporte
pasageri spre secțiile de votare. Acesta este al doilea tip de

abateri ca număr semnalate de Promo-LEX.

Umbrele oferite cadou de un candidat la funcția de primar

În orașul Sângera, candidatul din partea unui partid a oferit cel puțin șase umbrele unor localnici, în preajma unui magazin care se află lângă secția de votare. La fel, au fost înregistrate alte două cazuri care ar putea fi considerate cu potențial de oferire a recompenselor bănești – unul în aceeași localitate, iar altul în satul Caracușenii Noi al comunei Berlinți din Briceni.

Abateri care ar putea fi decisive pentru alegerea primarului

Deși legea spune că cererile pentru votarea la locul aflării se depun de către persoana care are nevoie de acest mod de votare, de ruda sa sau de către asistentul social de la primărie, lucrurile stau diferit în localitatea Berlinți, Briceni. Aici, de colectarea acestor cereri s-au ocupat membrii biroului electoral al secției de votare.

În rezultat, din cele 1000 de buletine de vot eliberate, 123 sunt buletine eliberate alegătorilor care au votat la locul aflării. Prin urmare, în condițiile în care diferența dintre candidatul care a învins și cel de pe poziția a doua a fost de doar 28 de voturi, numărul de 123 de voturi exprimate la locul aflării – în baza cererilor colectate de membrii biroului electoral – ar fi putut influența rezultatele alegerilor. În context, Promo-LEX recomandă membrilor organelor electorale excluderea pe viitor a unor astfel de fapte.

Pentru detalii, consultați Raportul Promo-LEX [aici](#).

Contacte: Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX – email: emil.gaitur@promolex.md, tel.: +37369172642.

Promo-LEX a prezentat opinia participanților la campania de informare privind stadiul de implementare a reformei sistemului judecătoresc

În ziua de luni, 27 noiembrie 2017, Asociația Promo-LEX, în cadrul unei

meșe rotunde a prezentat un [raport](#) ce cuprinde rezultatele sondajului efectuat în cadrul campaniei de informare desfășurată de Consiliul Superior al Magistraturii privind reforma sistemului judecătoresc.

Potrivit sondajului, peste jumătate din cei chestionați, consideră că reorganizarea sistemului judecătoresc nu a adus îmbunătățiri în ceea ce privește accesul lor la justiție. Aceasta ar putea fi corelat, însă, cu insuficiența informării privind avantajele reducerii numărului de instanțe de judecată.

În prezentarea sa, Pavel Postica a invitat autoritățile să ia în considerare rezultatele sondajului nereprezentativ statistic efectuat de Promo-LEX în rândul participanților la discuțiile publice. Chiar dacă nu este reprezentativ statistic sondajul indică opinia justițiabililor dar și a publicului specializat judecători, procurori, avocați și angajați ai instanțelor judecătorești despre micșorarea numărului de judecătorii, dar și alte subiecte de interes public. Pe de altă parte, potrivit expertului, dat fiind faptul că opinia respondenților arată că judecătorii sunt supraîncărcați, *"poate ar fi bine ca – inclusiv Legislativul – să ia în considerare măsuri alternative care dacă nu ar duce la majorarea numărului de judecători, să ajungem la acea etapă în care cât mai puțini cetățeni să fie implicați în actul de justiție."*

Președintele CSM, Victor Micu, a menționat că aceasta este prima campanie de informare privind reforma judecătorească și și-a exprimat recunoștința pentru faptul că *"organizațiile neguvernamentale, dar și Promo-LEX, au fost alături de sistemul judecătoresc [la desfășurarea acestei campanii] și sunt foarte active în acest sens."* La rândul său, atunci când s-a referit la îndemnul reprezentantului Promo-LEX, demnitarul a încurajat Executivul să promoveze mai mult medierea, aducând drept exemplu experiența Statelor Unite ale Americii, unde în unul din state doar 10% din cauze ajung în judecată, iar restul se soluționează pe căi alternative, precum e medierea spre exemplu.

Campania de informare a CSM a durat 1 an și a constatat în organizarea întrunirilor publice în toate cele 15 orașe unde funcționează judecătoriile nou-create în rezultatul reorganizării instanțelor judecătorești. Sondajul de opinie realizat de Asociația Promo-LEX a cuprins un număr de 1347 de funcționari publici, reprezentanți ai ONG-urilor, profesori etc. și 448 judecători, procurori, avocați și angajați ai sistemului judecătoresc.

Contacte: Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX – tel.:
069172642, email: emil.gaitur@promolex.md